

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

02.07.2021

м. КИЇВ

№ 188

Про затвердження Стандарту спеціалізованої освіти військового спрямування для військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою

Відповідно до частини шостої статті 21 Закону України “Про освіту”, пункту 8 Положення про Міністерство оборони України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 671 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 року № 730),
н а к а з у ю:

1. Затвердити Стандарт спеціалізованої освіти військового спрямування для військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою, що додається.

2. Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України

2.

забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони України

Андрій ТАРАН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України

02 липня 2021 року

№ 188

СТАНДАРТ

спеціалізованої освіти військового спрямування для військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою

I. Загальна частина

1. Цей Стандарт визначає вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів навчання, яких мають досягти ліцеїсти військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою (далі – ліцеї) за військовим спрямуванням з одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти відповідно до державних стандартів, і загальний обсяг навчального навантаження ліцеїстів.

2. У цьому Стандарті терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, інших нормативно-правових актах.

3. Державні стандарти відповідних рівнів повної загальної середньої освіти і цей Стандарт є основою для розроблення ліцеями освітніх програм (у тому числі наскрізних).

4. Метою спеціалізованої освіти військового спрямування (далі – освіта військового спрямування) є засвоєння освітньої програми з військової підготовки з метою набуття комплексу професійних компетентностей, формування та розвитку індивідуальних здібностей ліцеїстів і поглибленого оволодіння військовою спеціалізацією, а також забезпечення поглибленої допрофесійної підготовки військового спрямування, необхідної для подальшого вступу і навчання ліцеїстів у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти. Реалізація визначеної мети забезпечується запровадженням компетентнісного підходу в освітній процес ліцеїв з урахуванням ключових компетентностей як результату навчання.

II. Вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів навчання ліцеїстів

1. Здобуття освіти військового спрямування має забезпечити формування в ліцеїстів життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо оборони України та дій в умовах надзвичайних ситуацій, розвиток громадянських та соціальних компетентностей ліцеїстів відповідно до їх інтересів і профілю навчання, формування у них цінностей та особистих якостей, що забезпечують розвиток військової культури, академічну доброчесність і готовність до подальшого проходження служби у секторі безпеки і оборони України.

2. Освіта військового спрямування орієнтована на формування в ліцеїстів прагнення до оволодіння військовими знаннями, уміннями та навичками, відповідного рівня військово-прикладної фізичної підготовки, дбайливого

ставлення до особистого, соціального здоров'я, готовність брати відповідальність за прийняті рішення, співпрацювати з іншими, конструктивно керувати емоціями, дотримання здорового способу життя.

3. В основу обов'язкових результатів навчання ліцеїстів покладено ключові компетентності та уміння, визначені статтею 12 Закону України “Про освіту” і державними стандартами базової та профільної середньої освіти, цим Стандартом.

Наскрізними змістовими лініями, які реалізуються у базовій та профільній середній освіті військового спрямування, є екологічна безпека і сталий розвиток, громадянська відповідальність, здоров'я і безпека, підприємливість і фінансова грамотність. Навчальний зміст зазначених ліній інтегрується в навчальні предмети (інтегровані курси), які вивчають ліцеїсти.

4. Навчальні предмети (інтегровані курси), які відповідають військовому спрямуванню, вивчаються ліцеїстами відповідно до вимог цього Стандарту. Інші навчальні предмети (інтегровані курси) вивчаються ними на базовому рівні.

Зміст навчальних предметів (інтегрованих курсів) визначається освітніми програмами, розробленими і затвердженими відповідно до законодавства України, та складеними на їх основі навчальними програмами.

Результатами вивчення ліцеїстами навчальних предметів (інтегрованих курсів) є вміння:

застосовувати спеціалізовані фактологічні та теоретичні знання відповідно до військового спрямування навчання з урахуванням сучасних досягнень воєнної науки;

узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів;

демонструвати усну та письмову комунікацію як державною так і іноземними мовами;

демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, уміння працювати в команді, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях.

5. Освіта військового спрямування передбачає виконання ліцеїстами вимог до компетентностей та результатів навчання ліцеїстів (додаток).

6. Освіта військового спрямування на рівні профільної середньої освіти забезпечується шляхом вивчення профільного предмета “Захист України”, спеціальних курсів/профільюючих предметів військового спрямування, факультативів та курсів за вибором.

7. Допрофільна підготовка ліцеїстів на рівні базової середньої освіти (8 – 9 класи) забезпечується шляхом поглибленого вивчення навчальних предметів “Основи здоров’я”, “Фізична культура”, доповнення освітньої програми курсами за вибором і факультативними курсами військового спрямування.

8. Організація освітнього процесу в ліцеях ґрунтується на особистісно орієнтованому, компетентнісному, діяльнісному підходах і здійснюється шляхом застосування технологій, форм і методів, орієнтованих на здобуття ліцеїстами освіти відповідно до вимог цього Стандарту.

III. Загальний обсяг навчального навантаження ліцеїстів

1. Загальний обсяг навчального навантаження ліцеїстів визначається базовими навчальними планами державних стандартів відповідних рівнів загальної середньої освіти з урахуванням вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства

охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394.

2. Під час розроблення освітньої програми ліцей може:

самостійно визначати у межах освітніх галузей, передбачених відповідним державним стандартом загальної середньої освіти, перелік навчальних предметів (інтегрованих курсів), які спрямовані на здобуття ліцеїстами знань, умінь і навичок військового спрямування;

змінювати розподіл годин між освітніми галузями базового навчального плану, затвердженого відповідним державним стандартом загальної середньої освіти (у межах 25 % від загального обсягу навчального навантаження для базової середньої освіти військового спрямування та 50 % для профільної середньої освіти військового спрямування), на користь вивчення навчальних предметів (інтегрованих курсів) військового спрямування, при цьому кількість навчальних годин, що відводиться для вивчення кожної освітньої галузі, не може бути зменшена більше ніж на 25 % від обсягу навчальних годин, відведених у базовому навчальному плані відповідного державного стандарту загальної середньої освіти на її вивчення.

3. За умови організації в ліцеї шестиденного навчального тижня (або повного навчального дня) загальна кількість навчальних годин на тиждень може бути збільшена на 2 години для 5 – 8 класів та на 3 години для 9 – 11 (12) класів.

4. Додаткові години базового навчального плану можуть бути розподілені на вивчення профільних навчальних предметів (інтегрованих курсів), спеціальних курсів, курсів за вибором військового спрямування.

5. Оцінювання відповідності результатів навчання ліцеїстів вимогам цього Стандарту здійснюється шляхом атестації у порядку, визначеному законодавством України.

Директор Департаменту військової освіти і науки
Міністерства оборони України

Володимир МІРНЕНКО

Додаток

до Стандарту спеціалізованої
освіти військового спрямування для
військових (військово-морських,
військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із
поширеною військово-фізичною
підготовкою
(пункт 5 розділу II)

Вимоги до компетентностей та результатів навчання ліцеїстів

Загальні вимоги до компетентностей	Обов'язкові вимоги до компетентностей	
	8 – 9 класи	10 – 11 (12) класи
1	2	3
Здатність ліцеїстів застосовувати набуті професійні компетентності		
Знання основ нормативно-правового забезпечення оборони України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини	Знає основні нормативно-правові акти з напрямку забезпечення обороони України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини, вміє на практиці застосовувати набуті знання	Знає основні нормативно- правові акти з напрямку забезпечення оборони України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини, аналізує, узагальнює, оцінює їх значення і вплив на хід історії та політичну ситуацію, вміє застосовувати на практиці набуті знання
Засвоєння основ	Має знання з основ	Має знання з основ

1	2	3
захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги	захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги, володіє відповідним рівнем військово-прикладної фізичної підготовки, співпрацює з іншими особами для здобуття підтримки, досягнення результату діяльності, спрямованої на збереження безпеки, здоров'я і добробуту	захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги, володіє відповідним рівнем військово-прикладної фізичної підготовки, демонструє свідоме використання знань для досягнення визначеного результату, визначає шлях для реалізації цілей
Здатність ліцеїстів визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей		
Здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей	Усвідомлює власні освітні потреби та цінність нових знань і умінь, розуміє важливість навчання впродовж життя, розраховує і використовує ресурси для розвитку компетентностей	Усвідомлює власні освітні потреби та цінності нових знань і умінь, розуміє важливість навчання впродовж життя, розраховує і раціонально використовує ресурси для розвитку компетентностей
Планування майбутнього	Формулює цілі та завдання для власного	Визначає цілі навчальної діяльності, способи і

1	2	3
	розвитку, розробляє плани для їх досягнення, моделює власну освітню траєкторію, прогнозує і мінімізує ризики, приймає рішення та оцінює їх ефективність, проектує власну професійну діяльність відповідно до своїх здібностей, переваг і недоліків.	засоби їх досягнення, планує та організовує навчально-пізнавальну діяльність, моделює власну освітню траєкторію, працює над самовдосконаленням, адаптується до змінних умов діяльності, здійснює рефлексію власної діяльності
Спроможність навчатися і працювати в колективі та самотійно	Співпрацює з іншими, розуміє і враховує погляди та емоційний стан інших учасників групи; виявляє ініціативність, надає підтримку іншим, за потреби сприяє запобіганню чи вирішенню конфліктів, аналізує під керівництвом педагога доцільність визначених етапів і складеного плану діяльності.	Виявляє конструктивну активність і відповідальність за прийняття виважених рішень під час власної і групової діяльності, надає підтримку іншим, за потреби сприяє запобіганню чи вирішенню конфліктів, аналізує самотійно доцільність визначених етапів і складеного плану діяльності.

1	2	3
Здатність ліцеїстів критично і системно мислити		
Уміння аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях	Аналізує, контролює, коригує та оцінює доказовість і вагомість аргументів у судженнях, виявляє готовність визнати помилковість своїх переконань, якщо вони суперечать підтвердженням науковим експериментальним даним, використовує наукові відомості для досягнення мети проектно-технологічної діяльності.	Аналізує, контролює, коригує та оцінює доказовість і вагомість аргументів у судженнях, виявляє готовність визнати помилковість своїх переконань, якщо вони суперечать підтвердженням науковим експериментальним даним, критично оцінює наслідки використання сучасних технологій.
Уміння розпізнавати спроби маніпулювання даними	Виокремлює очевидну та приховану інформацію, розрізняє об'єктивні факти і суб'єктивні судження, розпізнає деякі прояви маніпулятивних впливів у цифровому середовищі та уникає їх.	Визначає якість і достовірність інформації на основі власного досвіду, критично сприймаючи думки інших осіб розрізняє елементи маніпуляції та пропаганди і уникає їх.

1	2	3
Здатність ліцеїстів приймати рішення		
Здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення	Виявляє налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків, аналізує за допомогою педагога або іншої особи ситуацію та робить висновки про причини її виникнення, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемної ситуації.	Аналізує самостійно ситуацію та робить висновки про причини її виникнення, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемної ситуації, розробляє і використовує індивідуальні стратегії, які передбачають вибір способів розв'язання проблем та оцінювання результатів.
Уміння досягати поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків	Усвідомлює потребу врахування ризиків, аналізує з допомогою вчителя чи інших осіб діяльність групи щодо виконання завдання / розв'язання навчальної / життєвої проблеми виявляє здатність приймати колективні рішення, оцінювати їх результативність і вплив на громаду,	Самостійно аналізує діяльність групи щодо виконання завдання / розв'язання навчальної / життєвої проблеми, несе відповідальність за кінцевий результат власної і групової діяльності, виявляє здатність приймати колективні рішення, оцінювати їх результативність і вплив

1	2	3
	виконує різні ролі в групі.	на громаду, виконує різні ролі в групі.
Здатність ліцеїстів продукувати нові ідеї		
Здатність мислити креативно	Генерує ідеї для розв'язання навчальної / життєвої проблеми у війсьній сфері, оцінює можливості їх реалізації, прагне вдосконалювати результати людської діяльності.	Виявляє ініціативність, відкритість до нових ідей, впевненість і рішучість під час реалізації власних ідей; визнає своїх таланти, здібності, уміння і демонструє їх у праці і творчості, прагне вдосконалювати результати людської діяльності.
Здатність добросовісно використовувати чужі ідеї та їх доопрацьовувати	Моделює свою поведінку як активного і відповідального члена громадянського суспільства, який розуміє неприпустимість недобросовісності, виявляє готовність відмовитися від нечесних практик під час доопрацювання чужих ідей.	Моделює свою поведінку як активного і відповідального члена громадянського суспільства, який розуміє неприпустимість недобросовісності, виявляє готовність відмовитися від нечесних практик під час доопрацювання чужих ідей.
Застосування власних	Трансформує здобуті	Трансформує здобуті

1	2	3
знань для створення нових об'єктів, ідей	знання про матеріали, технології та обладнання у вдосконалення процесу, новий чи покращений продукт (послугу) з новими якостями, що використовується у практичній діяльності, чи новий підхід до реалізації соціальних послуг, адаптувати їх до нагальних потреб суспільства.	знання про матеріали, технології та обладнання у вдосконалення процесу, новий чи покращений продукт (послугу), розвиває нові ідеї та можливості для створення технологій (систем) воєнної справи, досліджує та експериментує з інноваційними підходами.
Морально-психологічна готовність		
Морально-психологічна готовність до захисту України	Виявляє морально-психологічну готовність та спроможність виконувати покладені на нього завдання, переборювати труднощі та небезпеку у надзвичайних ситуаціях, витримувати психологічне навантаження.	Виявляє морально-психологічну готовність та спроможність виконувати покладені на нього завдання, переборювати труднощі та небезпеку у надзвичайних ситуаціях, витримувати психологічне навантаження.
Здатність регулювати	Виявляє здатність	Здійснює емоційну

1	2	3
власні емоції	розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, готовність до пошуку компромісів.	саморегуляцію, керує власними емоціями в типових ситуаціях спілкування, характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану, виявляє здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, готовність до пошуку компромісів.
Здатність ліцеїстів ефективно здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі		
Створення власних висловлювань (в усній та письмовій формах) на військову тематику	Розуміє військову термінологію, самостійно створює власні висловлювання на військову тематику.	Розуміє військову термінологію, самостійно створює власні висловлювання на військову тематику, використовує потрібну інформацію для самостійно визначених цілей.
Презентація результатів власної	Презентує результати власної діяльності,	Презентує результати власної діяльності, чітко

1	2	3
діяльності	дотримується логіки і структури виступу, наводить переконливі аргументи, відповідає на запитання аудиторії, керує власними емоціями.	дотримується логіки і структури виступу, наводить переконливі аргументи, відповідає на запитання аудиторії, добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, керує власними емоціями.
Участь у дискусіях	Аналізує факти і судження, визначає вплив окремих деталей на слухача, обґрунтовує власну позицію, конструктивно спілкується.	Аналізує факти і судження, розуміє підтекст отриманої інформації, обґрунтовує власну позицію, вміє побудувати ефективну комунікацію.
Спілкування іноземними мовами	Читає, слухає та розуміє тексти іноземною мовою, створює власні повідомлення.	Розуміє усні та письмові повідомлення іноземною мовою, бере участь у спілкуванні, створює власні висловлювання.

Директор Департаменту військової освіти і науки
Міністерства оборони України

Володимир МІРНЕНКО